اجتماعیات

موسیقی — اخلاق سقوطی

سرلوحه‌مز نظرلرك دقتنی جلب ایتمکدن هیچ بر وقت خالی قالمیه‌جق و: موسیقی ایله سقوط اخلاقك بربرلریله نه مناسبتی وار؟ دنیله‌جك‌در. هر یرده موسیقی‌نك اخلاقك تصفیه‌سنه خدمت ایتدیکی ادعا اولونورکن، سقوط اخلاقی موسیقی‌ده آرامق عبث اولمازمی ؟...

اوت ، موسیقی أیی اخلاقك یارادیلمه‌سی ایچون چوق کره مهم برمؤثر اولمشدر . مکتبلر موسیقی‌یی بر تربیه عاملی اوله‌رق قبول ایتمشدر . بو بابده موسیقی بویوك بر موقع قازانمشدر . فقط بو کون بزده‌کی موسیقی، بزده‌کی شرقی وتورکولر او مزیتدن تمامیله خارج‌در . مملکتمزده موسیقی بو کون یوز قیزارته‌جق بر شکل آلدیغنی اعتراف ایده‌لم .

مملکتك تربیۀ عمومیه‌سنی عائله‌لر ، محیط طوغورور . مکتبلر افرادی ، عائله‌لرك کوچوك رکنلرینی تربیه ایدر ، انسان ایدر . مکتبلر بو خصوصده بویوك وقیمتلی برمؤثردر ؛ مؤثردر اما محیطك ، عائله تربیه‌سنك چوق کره مکتب تربیه‌سنی ، تربیۀ اساسیه‌یی‌ده اخلال أیله‌دیکی مشاهده ایدیلمشدر .

مکتبلر چالیشیر ؛ متمادیاً برماده‌نك اصلاحی ، چوجوغك تربیه‌سی ایچون متمادی غیرت صرف ایدر ، یورولور . صوکرا چوجوق محیطنده راست کالدیکی برشیدن ، ابوینك اهمال ایله‌دیکی برماده‌دن تمامیله بوزولور، مکتبك بوتون مساعیسی هبا اولور . تربیۀ عمومیه‌نك ، استقبالك ، حالك قهرمانی عد ایدیلن مکتب مدهش برامل سقوطی قارشیسنده قالیر ...

بونی چوق مکتب ، چوق خوجه حس ایتمز وآغلاماز ، آغلایه‌ماز . فقط سعینی ، فداکارلغنی، محیط خصوصی‌نك قیردیغنی کوروب آغلایان‌اصیل مکتبلر ، خوجه‌لرده اکسیك دکلدر .

بوکون قالقه‌لم ، استانبولی ، بویوك شهرلریمزی محله محله طولاشه‌لم . کویلره قدر واره‌لم . نه‌لر کورور ونه‌لر ایشیدیریز . کوردیکلرمز آجی حقیقتلردر. اونلرك تدقیقنی برطرفه براقه‌لم. ایشتدکلرمزدن بری‌ده‌موسیقی‌در. اوموسیقی‌که بوتون موجودیتی ، بوتون ماهیتی ایله اجتماعی یاره‌لردر .

برکنج قیز ، برکنج ارکك چوجوق آغزی ایله باغیریر؛ برشرقی‌نك برعوام تورکیسنك آلچاق ویوکسك آوازه‌لر ایله کفته‌سی قولاغمزه أریشیر. آغزلرده کزه‌ن بوکفته‌لر، هپ سویله‌یه‌نلره اخلاقسزلق، عادیلك تعلیم‌ایدر.

والده ، پدر ، قومشو بر تورکی ، بر شرقی سویلر ؛ مریلدار ؛ چوجوق بونی‌دیکار؛ بوتون اینجه‌لکیله اوکره‌نیر ، اوده سویلر . بوشرقی‌ده کندیسنه سقوط اخلاق توصیه ایتمشدر .

بونلری کنج قیزده سویلر . باباسنك ، آنه‌سنك ، خاله‌سنك ، بوتون بویوکلرینك ، اقرانلرینك ، قریبلرینك ایشیته‌جکی صدا ایله سویلر . اونلرده ایشیتیر ، کمال سکونله ، بلکه‌ده ممنونیتله دیکلرلر ؛ آلقیشلارلر . نه‌یی آلقیشلایورلر ؟ نه‌یی دیکله‌یورلر ؟... بو شرقیلر یوز قیزارتمیورمی ؟ کنج قیزی اوتاندیرمیوری ؟ .. أبوین بونی ناصل دیکله‌یور ؟...

شو محقق‌که بوکون بو آچیق شرقیلره هیچ اهمیت ویرلمیور. بونلری دیکله‌مك احوال عادیه‌دن عد اولونویور . صوکرا اوابوین باشقه خصوصاتده عصبیله‌شیور . کندی مساعده‌سیله اخلاقسزلق اوکره‌تیورده ، صوکرا بو مساعده‌سنك نتیجۀ طبیعیه‌سنه حدت ایدیور ، تعصب کوستریور ...

بو شرقیلردن بر قاچنی تعطیل مناسبتیله استانبولده ، روم ایلی و آناطولی‌نك بعض یرلرنده بولندیغم اثناده طوپلادم . بونلری بوراده یازمقله ، بو صحیفه‌لر کیرلنمز ظن ایدرم . شرقیلرك بوتون رزیللك افاده ایدن سطرلرینی اوقویه‌لم‌ده اوکا کوره مضرتنی تقدیر ایده‌لم :

ایشته بری :

آطه‌لر ساحلنده بکلیورم
یارم سنی سریعاً ایستیورم
هردائمکی یرنده بکلیورم
بنی شاد ایت سودیکم باشیك ایچین
هانیاده اومیس کبی لیلاقلر
صاراروب صولمق اوزره یاپراقلر
بکا مکن اولونجه طوپراقلر
بنی شاد ایت سودیکم باشك ایچین ...

بردیکری :

بویله‌ده قاش ، بویله‌ده کوز
بویله‌ده کوزلر کیمده‌ده وار .
اینجه ساز ، دوز راقی
ناز وادا بزده‌ده وار ...

دیکری :

الف اوستنده میملر !
یاقدی بنی او دیللر ..
بنم یوره‌کمده سنسك ،
سنك یوره‌کنده کیملر ؟ ..

دیکری :

آمان آمان فندیق
نه کوزل‌ده قیردیق
جویز ایچی بادم‌ده شام فستیق
قاره قاره قاشلر
اوزوم کبی کوزلر
اوبیاض کرداندن اوپمه‌لی !

دیکری :

چك دوه‌جی دوه‌لرینی یوقوشه آمان
کل ممه‌لر بربرینه طوقوشه آمان
هایدی ألما یناقلی، هایدی کیراز دوداقلی...

دیکری :

ألمالی‌یه یانغینم آمان
جلوه‌سنه بایغینم آمان
هر حالی خوشمه کیدییور.
عقلمی باشمدن آلیور .
آمان کوزه‌ل ألمالی
کوکلم سکا سودالی
پك خوشمه‌ده کیتدی .
آه سنی ناصل صارمالی ؟...

دیکری :

اوغلان یایلی، قیز ویدالی (! !)
طایانه‌میوروم غیری
بن عسکره کیدییوروم،
حلالاشالیم غیری...

دیکری :

قالدی آتشلر ایچنده ینه سودالی سرم
نره‌دن کوردی سنی قهر اوله‌سی دیده‌لرم .
کورسه‌م آرار ستم، کورمه‌سم آرتار کدرم.
نره‌دن کوردی سنی قهر اوله‌سی دیده‌لرم.

دیکری :

سینه‌می صد پاره قیلدی تیر مژکانك همان
مرحمت قیل نازلی یارم حالم اولدی پك یمان
قانمه‌اغیاره افندم ، لطفنه کالدی زمان
مرحمت قیل نازلی یارم حالم اولدی پك یمان .

ديكرى :

ايپك كوملك يتيشير، انتاريني آت ،
تنزل ايله ، كل آغوشيمه يات ! . .

داها نه‌لر، نه‌لر... دقت ايديكز، بونلرى كنج قيزلر، قادينلر، دليقانليلر سويليور. عمومى يرلرده تغنى ايديليور. ايشته بزده سقوط اخلاقه چاليشان موسيقى!.. بوتون بو تعطيل سياحتمده كنجلر آغزندن بو شرقيلرى، بو بسته‌لرى، بو كفته‌لرى ديكله‌ديم . مستثنالرى پك آز ، پك آندر ...

بو سفيل موسيقى تربيهٔ مليه‌مزى ئولدورويور، بوزويور. اخلاق مليمزى اعدام ايدن بزز. خارجدن بزه بونك ايچون كلن نمونه‌لر يوقدر. بز اتحار ايليورز. بو قادار آچيق ، صاچق شرقيلر آوروپاده‌ده يوقدر. داها آچيقلرى وار ايسه‌ده عائله آره‌سنه كيره‌مز، اوسفلى يرلرده، آياشلر آره‌سنده قالير...

اخلاقك سقوطى، ئولمه‌سى تربيهٔ عموميه‌يى‌ده خنچرليور. فكر، بدن‌ده أخلاقله برابر طولاييسيله اوچورومه يوروييور، هر شئ فنا بولويور...

بز اصل بويله كوكدن بوزولان شيلرى تربيه ايله‌مه‌لى‌يز. جبر ايله، زور ايله خلقى أيى آخلاقلى وديندار ياپمه‌نك امكانى يوقدر . واسع برپروغراملة چاليشمغه باشلامه‌لى . بويله چاليشماز ايسه‌ك هپ فلاكت ...

پوليس افنديلر سوقاقده آچيق كزه‌ن قادينلرى ايستدكلرى قدر چويرسينلر . شيخ الاسلام افندى ايستديكى قدر أمر ويرسين ، بيانامه نشر ايتسين ، جزا اعلان اولونسون ، تأمين ايده‌رم كه هيچ بونلرك بر فائده واهميتى يوقدر.

مرض أساسلى و أيلرله‌مكده‌دز . بز مرضك اصل تداويسى نه ايسه اونى دوشونميور ، خسته‌لغى جبر ايله قورقوتيورز. بويله اوستون كورو عادى تدبيرلر ايله اسلاميتك اوغراديغى و اوغرامقده اولديغى سقوط اخلاقى تداوى ايديله‌مز . يوزلرجه مكتبلر، قيز مكتبلرى ، عائله‌لر ، والده‌لر ، بابالر آره‌سنده وعظ ونصيحتلر ؛ انسانيتى دوشونور ، اسلاميتى دوشونور وبونلر ايچون چاليشير قادين واركك‌دن مركب جدى جمعيتلر بوايشى اصلاح ايدر. حكومت ايچين ، وطنداشلر ايچون ، علما ايچون ياپه‌جق بودر . بو شرقيلر ناصل بر اخلاقسزلق پروپاغانداسى ، پروپاغانداجيسى ايسه بز تداويجيلر اونلردن داها قوتلى پروپاغاندا تأسيس ايله‌مه‌لى‌يز . چارهٔ فلاح بو !..

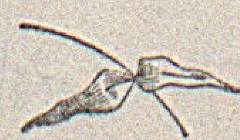
صاقين موسيقى‌نك لزومسزلغنى ، على العموم موسيقى اخلاقسزلغى موجبدر ديديكمى آكلاشيلمه‌سين . بوتون دنياده اولديغى كبى محرر ناچيز بيله مكتبمده موسيقى‌يى بر اساس تربيه اوله‌رق قبول ايتدم . مكتبلرده تطبيق ايديلن موسيقى چوجوغه ، كنجه ايى اخلاق ، متانت ، شجاعت ، وطنپرورلك ، عسكرلك حسى ، سعى وغيرت حسى ، مسلكه محبت حسى ، تعالى حسى ، دينداراق حسى ويريور ....

فرانسزلر بوكون كنديلرينى ئولومدن ، مظلم بر استبداددن قورتاران مارسه‌يه‌زه مديون شكراندرلر . مارسه‌يه‌ز فرانسزلره وطنپرورلك درسى ويردى ، وطنى خلاص فكرى ويردى ، شجاعت ومتانت ويردى ...

بزده‌ده ٣٢٤ انقلاب اخيرندن صوكرا بويله وطنى شرقيلر، تربيوى شرقيلر تنظيم اولونمغه باشلادى . مكتبلره كيردى . حتى جمله‌سندن بويوك استفاده‌لر ألده ايدلدى . لكن بونلرك عددى نه بزم ايسته‌ديكمز قادار ، نه‌ده بريكى معيوب شرقيلرك وجودينى ستر ايده‌جك قادار ...

انسانلر موسيقى‌يه محتاجدرلر. حسى، اينجه‌لكى تربيه ايده‌ن، يورغونلغى، مشاغل دماغيه‌يى كيده‌رن موسيقى‌در . فقط بزه خدمت ايده‌جك بو موسيقى، ديديكم كبى نزيه، و وطنى اولماليدر. آه‌لر ، اوفلر ايله ايكليه‌رك شهوت وعد ايده‌ن موسيقى پارچه‌لرينى ئولدورمكه چاليشمالى ؛ اونلرك ناظم وبسته‌كارلرينى لعنتله ياد ايله‌مه‌لى‌يز .

مناستر: **ادهم نژاد**

تاريخ

ايران تاريخچهٔ انقلابى

— ٢ —

انقلاب متفكرين ومحررلرى

شيخ جمال الدين ـ ميرزا ملكم خان ـ ميرزا آقا خان كرمانى وآرقا- داشلرى ـ اوچ غزته‌جى ـ ميرزا عبدالرحيم وحاجى زين العابدين .

ناصرالدين شاهك بوتون شدت ومظالمنه رغماً مملكتده بر فكر تجدد وانقلاب پرورده ايديليوردى . شاه هر نه قدر بابيلك تهمتيله خلق اللهى كسديرمش ، قيرديرمش ايديسه‌ده فكر ترقيپرورانه‌يى تماميله بتيره‌مه‌مش ، اونى جدى وفداكار مروجلردن محروم براقا- مه‌مشدى . دور ناصرينك بوتون ظلمت وكثافتلرينه رغماً آره‌صره ارباب فكر ودها برر شهاب ثاقب كبى پارلايور وافول ايديورلردى . فقط بوتون افوللرينه رغماً ستاره‌لر كيت كيده بوللاشيور ، آز، چوق ثبات كوستريور ، ايران قديمك افق تاريكنه نور تجدد صاچيورلردى.

سلسلهٔ مقالاتمزده اختيار ايتديكمز اصول اختصاره نظراً بز بو «ستاره»لردن آنجق ايران انقلابنه ، افكار احرارانه‌سنه اڭ زياده اجراى تأثير ايتمش اولانلرينى قيد ايتمك ، مجاهدات فكريه وخدمات قلميه- لرينك اهميتنى كوسترمكله اكتفا ايده‌جكز :

*
* *

ايران افكار احرارانه‌سنك ايلك اول ميدان مجاهده‌يه آتيلان متفكرلرينك باشنده سيد جمال الدين افغانى حضرتلرى كليور.

شيخك اتحاد اسلام فكرى مروجلرندن اولديغى معلومدر . بو فكرك صوك شكلنك مؤسسى عد ايديلن جمال الدين حضرتلرى ناصرالدين شاه زماننده ايكى دفعه مابين همايونده بر مقام بلند احراز ايلمش ، خيالات ترقيپرورانه‌سندن دولايى ايراندن طرد ايدلمشدر . ايلك تبعيدينى متعاقب ناصرالدين شاه آوروپاده سياحت ايتديكى اثناده مشار اليهله (مونيخ) ده كوروشمش ، كنديسنى مقام وكالته تعيين ايده‌جكنى وعد ايله موكب همايونيله برابر طهرانه جلب ايتمشدر . شيخ ايكنجى دفعه طهرانه كلدكدن صوكره تكرار نقض عهد ايده‌ن شاهك غضبنه اوغرامش وقتلنه ارادهٔ شاهى صادر اولمشدر . اعدامدن اول تام معناسيله عريان اوله‌رق شيخ بر قاطره بنديريله‌رك طهران سوقاقلرنده تشهير ايديلمشدر . فقط فرانسه سفارتنك مداخله‌سى اوزرينه قتلندن واز كچيلمش ، تكرار ايراندن تبعيدى جهتنه كيديلمشدر .

ممالك اسلاميه‌ده داخلاً قانونى وعادل برر حكومت تأسيس ايلمك ، اجانبه قارشى‌ده متحد ومتفق بر عالم اسلام وجوده كتيرمك غايه‌سنه فداكارانه خدمت ايدن بويوك آدم ، كرك ايرانده ، كرك